

IZHAJA VSAKI DAN

Ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tiskarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe. po 5 nvč. (10 stot.).

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, smernice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

na vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira.

Naročnina na tedensko izdajanje „EDINOSTI“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-80.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarica tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.

Polno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

»Veleizdajniški« proces.

ZAGREB 18. Danes je branitelj dr. Nemec nadaljeval svoj govor. Za njim je govoril dr. Lukinić.

Nemški državni kancelar na Dunaju.

DUNAJ 19. Nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg je zvečer dospel semkaj iz Monakovega.

Komunike nemških poslancev v češkem deželnem zboru.

PRAGA 19. O shodu zveze nemških čeških deželnih poslancev je bil izdan komunik, v katerem se povdarja, da se ni od zadnjega deželnozbornskega zasedanja ničesar spremenilo v položaju, radi česar zveza enoglasno izjavlja, da ni nobenega povoda, da opusti obstrukcijo, za nadaljnje vedenje bo merodajen uspeh konference načelnikov klubov.

Kongres nemško-avstrijske socijalne demokracije.

LIBERCE 19. Danes zvečer je bil odprt kongres nemško-avstrijske socijalne demokracije. Došlo je okoli 230 delegatov, med temi tudi italijanski socijalisti Scabar. Za predsednike so bili izvoljeni Pernerstorfer, Schaefer in Tomschik. Razprave prično jutri.

Zrakoplovstvo.

DÜSSELDORF 19. Zrakoplov »Zepelin III«, ki se je ob 6. uri zjutraj dvignil v zrak, je ob 6. uri zvečer preko Menske in Renske doline srečno dospel semkaj.

BEROLIN 18. Orville Wright je danes s svojim aeroplanom letel s korvetnim kapitanom Engelhardtom 1. uro 37 min. S tem je zopet dosegel nov svetovni rekord za letenje s pazežirji.

Skupni ministerski svet.

DUNAJ 18. Danes ob 10. uri popoldne se je pod predsedstvom ministra za unanije stvari grofa Aehrenthala vršil skupni ministerski svet. Razpravljalo se je o skupnem proračunu za 1910 in razpravo tudi dovršilo. Rok za sklicanje delegacij se določi na pozveji konferenci.

Ruska carska rodbina na Krimu.

JALTA 18. Ruska carska rodbina je ob 4. uri popoldne dospela semkaj na jhti »Standard«.

SLAVNOST 40-LETNICE „ČITALNICE“ v Dekanih.

Stiridesletni obstoj društva! Pač malokatero društvo se more ponasati s toliko starostjo! Zato je pa tudi ta redka slavnost privabila v Dekani toliko priprostega

ljudstva in inteligence, kakor ne bi bil nihče pričakoval. Samo z vlakom ob štirih popoldne je prišlo nad 500 oseb. Dasi je bil veselični prostor zelo razsežen, je vendar moralo mnogo njih oditi, ker ni bilo prostora.

Slavnosti sta se udeležila državna in deželna poslanca Mandić in Spinčić ter deželni poslanci Pangerc, Valentić, Sancin in Miklavc.

Slavnost je bila otvorena z nastopom ustanovitelja Čitalnice gosp. Benka in starčkov-pevcev, ki so bili člani pevskega zbora Čitalnice v Dekanih. Gosp. Benko je kakor ustanovitelj Čitalnice pozdravil navzoče občinstvo, pozdravil ob odru stoječi društveni prapor, ki praznuje tudi svojo štiridesetletnico, ki je videl toliko bojov, toliko veselih, a tudi žalostnih dni. Obrnil se je potem na svoje nekdanje tovariše-pevce in učence, ki so se vdeležili kakor pevci tabora v Kubedu leta 1869 ter jih nagovoril v ganljivem govoru, spominjajoč se dogodkov pred 40 leti. Prizor, ki se je odigral pred našimi očmi na odru, se ne da popisati, treba ga videti. Dosti je, ako omenimo, da smo videli bliščati svetle bisere ne le v očeh slavlencev na odru, ampak tudi v marsikaterem očesu med občinstvom.

Ti starčki, 10 po številu, so potem zapeli pod vodstvom gospoda Benkota tri pesmice in sicer: »Hej rojaki!«, »Lipa zelenela je« in »Vse drobno«.

Predsednik društva g. Avgustin Mahnič se je v krasnem govoru spominjal pred vsem zaslug ustanovitelja društva g. Benkota, kateremu je bila poklonjena imenom Čitalnice dragocena igla.

Na odru je nastopil tudi državni in deželni poslanec profesor Spinčić, ki je v uvodu svojega govora povdarjal, da je predsednik društva g. Avgustin Mahnič v pismu, s katerim ga je povabil na slavnost, omenil, da se ga ljudstvo spominja še kakor prof. na koperskem učiteljsku in šolskega nadzornika. G. Spinčić je odvrnil, da se tudi on z veseljem spominja na ono dobo, ko je deloval z drugimi sokoli. A takrat smo bili, je rekel g. poslanec, še črni sokoli, a sedaj smo postali vsi že sivi sokoli. Omenjal je, da so že leta 804, torej pred več ko tisoč leti, imeli Latini neko zborovanje v rižanski dolini in klicali: Vrzimo jih ven! To se je potem ponavljalo skozi celi srednji vek. Povdarjal je, da se je kljub vsemu temu posrečilo še le avstrijski vladi, da je izstisnila slovansko božjo službo iz cerkev v Istri. No, kljub vednemu preganjanju smo ipak

napredovali. V prvem istrskem deželnem zboru ni bilo niti enega Slovana; danes jih je že 18. Zato se nadeja, da se tudi v bodoče to ne zgodi, da nas sovražnik »vrže ven«, ako bomo pametni, ako bomo skrbeli za napredek in dobro gospodarstvo pri občinah in drugje, ter za dobre zastopnike; pač pa se utegne dogoditi, da pride dan, ko potisnemo mi svoje tisočletne sovražniki — v morje!

Občinstvo je prirejalo gosp. poslancu navdušene ovacije.

Ostali del slavnosti se je izvršil točno po programu.

Na vsak način je Čitalnica lahko zadovoljna z uspehom svoje slavnosti.

Želim samo, da bi se videli čez deset let zopet v Dekanih, ko bo slavila Čitalnica 50-letnico svojega obstanka.

»Grossösterreicherji« v dekadenci.

Bilo je leta 1894. Sedanja narodno-napredna slovanska stranka je bila sklicala v Ljubljano shod zaupnikov, na katerem so bili zastopani tudi tržaški Slovenci. Shod je bil sklenil tedaj z vsemi, protiglasovom zaupnikov tržaških Slovencev, skupno taktično postopanje slovanske narodno-napredne stranke s tedaj še mlado ali vpenjajočo se stranko dunajskih krščanskih socijalcev. Dr. Lueger je tedaj ponosno dvignil v zrak zastavo veliko-avstrijsko ter je proglašal enakost in bratstvo med narodi avstrijskimi. Vrste krščanskih socijalcev so konstantno naraščale, kakor povodenj in bilo je tudi med Slovani ljudi, ki so se nadejali, da odnese krščansko-socijalna povodenj duvalistično monarhijo ter da se zgradi na ruševinah nova zgradba, pa naj si bila ta nova zgradba federalizem, trializem, ali kakor že bilo. Krščanski socijalci so se predstavljali kakor pravične in poštene; v njih se je zdela nekako personificirana ideja »Grossösterreicha«, — Velike Avstrije — za katero bi bila prva etapa aneksija Bosne in Hercegovine. Stranka je danes na vrhuncu moči in slave. Oni so najmočnejša stranka v dunajskem parlamentu, imajo v rokah dunajski mestni svet, Doljne in Gornje-avstrijski deželni zbor; imajo, z eno besedo, odločilno besedo v vseh važnih državnih vprašanjih, sploh. Krščansko-socijalno je danes v Avstriji adut. Zato pa tudi stranka misli, da je prišel čas, ko jej je možno začeti z izvrševanjem svojih veliko-avstrijskih načrtov. A prvi korak bi bil storjen

— kakor že omenjeno — z aneksijo Bosne in Hercegovine. In da aneksija ni bila proglašena brez predhodnega sporazumljenja z merodajnimi krščansko-socijalnimi krogi, to dokazuje najbolje govor, ki ga je imel tik po proglašenju aneksije na nekem shodu princ Liechtenstein, ki je rekel da je po proglašenju aneksije Bosne in Hercegovine le še vprašanje časa, kedaj monarhija okupira še Srbijo in Črnogoro! Sanje naših »Grossösterreicherjev« završujejo namreč še-le tam doli nekje v Carigradu.

In bili so časi, ko je bilo tudi med Slovenci ljudi, ki so pričakovali, da krščanski socijalci rešijo narode monarhije vseh nadlog, da nas konečno privedejo v veliko-avstrijski raj. In še danes je na slovanskem jugu monarhije naivnih duš, ki pričakujejo od nemških krščanskih socijalcev vresničenje naših narodnih aspiracij.

Krščanski socijalci imajo v svojem programu Veliko Avstrijo. A kako bi izgledala ta »Velika Avstrija«, se daje nekoliko soditi iz nagovora, ki ga je imel dr. Lueger na poklonstveno deputacijo bosanskih Hrvatov, ko so prišli lanijsko jesen na Dunaj, da se zahvalijo vladarju za aneksijo. Takrat je namreč dr. Lueger proslavljal Hrvate, ki da so bili vedno verni slugi Avstrije. Od moža kakoršen je dr. Lueger, bi se moglo zahtevati že po zakonu najprimitivnejega takta, da ne bo rabil napram gostom izrazov, ki so naravnost žaljivi. A iz onoga pozdrava, se daja prav lepo sklepati, kako bi izgledala krščansko-socijalna Velika Avstrija! Kjer so slugi, morajo biti tudi gospodari. In ker so po dr. Luegerju Hrvati — torej Slovani — slugi, sledi iz tega, da bi bili Nemci gospodari!

Dr. Lueger vtegne imeti najbolje namene. Mož je to velikega obzora in gotovo vse drugo preje nego naroden šovenist. Ali njemu so ljudje v lastni stranki zrasli preko glave. Dolgo časa je uplival s svojo močno individualnostjo na vso svojo okolico, dajal smer stranki in jo vodil. V njem je bila takorekoč poosebljena krščansko-socijalna stranka. Stranka je bil on, dr. Lueger. A čim je začel on bolehati in fizično propadati, ni mogel več nadvladovati, svoje okolice. Dočim je preje plesalo vse tako, kakor je sviral on, se mora sedaj on vrteti kakor mu svirajo drugi. In da je temu res tako, je najbolji dokaz njegov nastop v stvari lex Kolisko—Axmann v Nižje avstrijskem deželnem zboru, Mož, ki je vse svoje življenje oznanjeval mir med avstrijskim narodi, je moraj slednjič na-

PODLISTEK

Gospod Peček v zdravilišču.

Spisal: Ferdo Plešič.

Gospod Peček je sedel v kavarni ter prebavljal svojo telečjo pečenko ob skledici dehteče »moke« dvomiljivega izvora. To popoldnevno opravilo, kateremu se je doglode posvetil v vso vneto svoje nedolžne duše, mu danes ni nič kaj ugajalo. Notranje nezadovoljstvo mu je odsevalo na tolstih licih, in izvil se mu je težek vzdih iz prsi. Dejal bi človek, da je gospod Peček zaljubljen, če ne bi bil predebel, in če bi se tako čustvo sploh spodobilo za večnastopnega hišnega posestnika, ki je položil »dni boljših polovico« že ad acta.

V tem pa sta vstopila Pečkova najboljša prijatelja, malobesedni kontrolor Piškur in jezični tajnik Dihur. Ko sta zagledala prijatelja Pečka v tako obžalovanja vrednem stanju, spogledala sta se kaj pomenljivo, in gospod Dihur je pričel skrbnim glasom:

»Prijatelj Peček, kaj pa ti je?«

Prijatelj Peček pa je zamrmral nevoljno nekaj v brado.

»Nu, nu Peček«, je povzel zopet tajnik Dihur, »tako se pa ne odgovarja prijatelju, kateri — ki — ki je takorekoč tudi tvoj sodržavljan. Ti si bolan Peček!«

»Ne, nisem!«

»Ne laži se, ne; dobro vidim, kako je s teboj. Vsaj melanholičen si, in melanholija v tvojih letih — hm! Iz melanholije nastaja lahko ...«

»Hipohondrija cerebralis s smrtnim izidom« je spopolnil stavek grobni glas kontrolorja Piškura. Peček je pogledal svojega drugega prijatelja, in da si je izsilil svojim ustnim gubam problematičen nasmeh, vendar je bilo čitati v njegovih očeh nekaj kakor strah.

»Misliš?« je vprašal boječ.

»Vem!« je odgovoril Piškur odločno.

»Torej Peček«, je pričel zopet Dihur blaglasno, »jasno je, da moraš skrbeti za svoje zdravje, in to storiš v današnjem slučaju najbolje, ako odideš v najkrajšem času v kakšno zdravilišče. Denarja imaš, družine skoro nič; salabolt, gospod si, pa bi ob polnih vrečah umiral! To je samomor, ali ne?«

»V kakšno kopelj moraš, zvepleno kopelj. Sicer smrdi, ali želodcu de dobro. In v želodcu ti tiči melanholija, pa amen«, je dostavil Piškur.

»Ta pomenek je bil nekako predgo-

vor k Pečkovemu potovanju v znano zdravilišče »Žvepleni Toplici«. Sicer se je Peček še delj časa v več ali manje literalnem samogovoru branil zapustiti svoje rojstno mesto, ali slednjič se je udal ter je obkrožen z vsemi možnimi in nemožnimi kovčegi dospel v zdravilišče. — Bil je lep deževni dan, ko se je ugnedil v dveh sobicah nekega dvorca, kjer je nameraval preživeti vsaj mesec dni ter posvečati ves ta čas le najnežnejši skrbi za svoje zdravje. Če govorimo o skrbi za zdravje, moramo si jo seveda tako predstavljati, kakor si jo je slikal gospod Peček sam in sicer: tečen zajuterk, obilo južno, dobro večerjo, vmes dva okusna prigrizka, najboljšo kavo in vino prve vrste, pečenko, pecivo i. t. d. Vse to v zvezi z dobrim planinskim zrakom in — naj bo tudi to z žvepleno kopeljo mora pregnati vsako melanholijo in njene zle posledice. Tako je sodil Peček; a prišlo je malce drugače.

Najprej je plačal Peček zdraviliški donesek za ves mesec, potem se je vpisal v knjigo za ptujce: Pafnučij. Frumencij Peček, hišni posestnik iz T. To se je kaj lepo čitalo. Zato je na ta strah takoj malo pomalcal. Opoludne pa se je že javil v zdraviliškem hotelu. — Obed je bil imeniten! Osem glavnih jedil, nevšteviš

razne prikuhe, vina izborna! Pečku so kar blestele oči in lica. Sicer tudi ni bilo vse to bogve kako ceno. Ali Peček si je bil pred odhodom dobro napolnil listnico z raznobojnimi bankovci. In potem se je dalo marsikaj prihraniti. Če je človek n. pr. plačal več obedov in večerj skupaj vnaprej, vdobil jih je lahko za 20 stotink dnevno ceneje. Za ves mesec bi to iznašalo prihranek šestih kron. To je Peček takoj izračunal in zato je tudi v zgoraj omenjenem smislu plačal takoj prvi dan, abonma za ves mesec vnaprej. Popoldne se je Peček malce izprehodil, zvečer je zopet izborno večerjal, na to spal kakor polh, a zjutraj se je spomnil, da mora po naročilu svojih prijateljev k zdraviliškemu zdravniku. To je bilo Pečku nevšečno. Peček je bil namreč mnenja, da se oni, ki je šel k zdravniku z eno boleznijo, vrača vsaj s tremi; drugo mu namreč najde zdravnik, tretjo povzroči strah prežiti pri konsultaciji. Slednjič pa se je Peček vendar tolikanj obrabil, da je stopil v sobo k zdravniku. Nekaj ga je že poznal; bil je to oni rumenobradi gospod, ki je včeraj tudi sedel pri dolgi mizi v hotelu, in ki se kar ni mogel nagledati Pečka ter njegovega zdravega teka.

Zdravnik je kaj dobrohotno vsprejel

stopiti žalostno pot, da je zahteval potrditev zakona, ki bi prinesel avstrijskim narodom le novih bojov, novih preprirov in novih zmešnjav. Žalostna in težka je bila naloga, ki jo je dala krščansko-socialna stranka svojem nekdanjemu voditelju. Gotovo je, da se je mož, ki je danes že skoro popolnoma oslepel, le težko odločil za tak korak. Bržkone se je možu zdelo, da moli za svojo lastno stranko molitev za — umirajoče. Gotovo je, da je edino le še oseba dr. Luegerja, ki drži stranko vkup; in verjetno je da se je mož odločil za težko žrtve, da je na svoje stare dni nastopil proti načelom, ki jih je vedno zastopal v javnosti — le zato, da bi vršil preteči razkol v stranki. A to bo prav malo koristilo stranki. Ta se nahaja v očitni dekadenci. Voditelji mislijo, da si pridobijo na popularnosti, ako bodo trobili v šovenističen rog. Toda motijo se vendar-le zelo. Zato jim je čisto dobro povedal socialno-demokratski poslanec Seitz, rekši, da oni, kar se tiče narodnega šovenizma, ne morejo konkurirati z Wolfom in Malikom, ker ta dva pač najbolje razumeta to kupčijo!

Nekdaj toli proslavljena zastopnica „Grossösterreicha“ je danes vprežena pred voz, na katerem je kočijaž gospod Wolf! Postala je enostavno priganjač za Wolfa in Malika. A to mora stranko privedi do končne propasti.

Stranka bi imela svojo „raison d'être“ edino-le kakor narodno-zmerna stranka. Njena glavna moč je bila in je še danes na Dunaju in Nižje-avstrijskem. Ravno pravi Dunajčan pa je vse drugo preje nego narodni šovenist; moglo bi se mirno trditi, da je narodno indifereenten. Na Dunaju so zato najboljša tla za stranko, ki bi propovedovala mir med narodi. A ker je začela krščansko-socialna stranka zapuščati stališče narodne strpljivosti, ki jo je povdarjala poprej — vsaj v teoriji — je izgubila vsako daljno „raison d'être“ — pravico do obstanka.

Stranka je, — kakor že rečeno — v popolni dekadenci, v znamenju razsula, njena propast je neizogobna, ko — dra. Luegerja ne bo več. Vprašanje je samo, kdo prevzame dedščino? Ali nastopi nova stranka, ki si zapiše na svoj prapor Veliko Avstrijo, pravično vsem narodom.

Ali hočete Veliko, Malo, ali Najmanjšo Avstrijo? — Tako je vprašal socialno-demokratski poslanec Renner v Nižje-avstrijskem deželnem zboru.

Zmešnjava je brezmejna! Tako je pisala te dni „Neue Frei Presse“, A rešitev?

Trebalo bi Aleksandra Velikega, da da preseče ta gordijski voz!

Dnevne vesti.

„Nar. delavska organizacija“ sklicuje shod delavcev c. kr. javnih skladišč za torek, dne 21. septembra t. l. ob 7. uri zvečer v prostorih N. D. O.

N. D. O. Za torek, dne 21. septembra t. l. vabljeni so vsi tovariši iz Lloydovega

našega junaka. Niti govoriti ga ni pustil. Takoj ga je potolkel po hrbtu, po prsih in tudi po obilnem trebuhu ter je dejal:

»Vi trpite na želodčnih težkočah. Podvrženi ste melanholiji in melanholiji v vaših letih — hm!«

Človek bi dejal, da sliši tajnika Dihurja, toli slično je zdravnik govoril. V Pečku se je tudi nehote rodil sum: „Kaj če bi bili ti smrdokavri, Piškur in Dihur, pisali temu-le tukaj?« A takoj mu je minil dvom, ko mu je zdravnik resno zabedel najstrožjo dijetlo.

»Vzdržite se vsakega mesa, vsake alkoholice pijače, kolikor možno tudi tobaka. Mnogo izprehodov, dnevno eno kopaljo...«

Čisto pobit je zapustil gospod Peček zdravnika. Zdaj so pričele za našega Pečka prav peklenške muke. Zdaj mu je postalo jasno, na kak način se streže zdravju.

Sedel vam je odzaj naprej Peček pri polno obloženi mizi ter umiral gladi. Nosili so mimo njega najslastnejše pečenke, a njemu niso bile določene. In če je v hipni pozabljenosti stegnil roko, da bi se postregel s kakšno, že je ob drugem koncu mize dvignil zdravnik svoj svarilni prst. Tako je Peček živel teden dni ob

Arsenala, tehničnega zavoda in delavnice Sv. Marka na važen sestanek, ki se bo vršil v prostorih »Konsumnega društva« pri Sv. Jakobu. Ker je sestanek zelo važen, naj nihče ne manjka.

Odbor pevskega društva »Kolo« ima sejo v torek dne 21. t. m. ob 8. uri zvečer.

Češki dijaki v Trstu. Kakor smo že včeraj javili, pridejo danes ob 5'35 p. češki dijaki in dijakinje v Trst, in sicer jih pride, kakor nam brzojavljajo iz Ljubljane, okrog 120. Akad. fer. društvo »Balkan« in zastopniki drugih slovanskih društev in tržaških Čehov jih vsprejemajo na kolodvoru južne železnice, odkoder bo skupen odkod do »Narodnega doma«.

Ob 8. uri zvečer bo na čast gostom komers v veliki dvorani »Nar. doma«. Iz posebne prijaznosti nastopi pevski zbor »Trž. Sokola«.

Pričakujemo, da tudi drugi, posebno naše cenjene dame pripomorejo s svojo prisotnostjo, da bo vsprejem in komers kar najsijajnejše vspel.

Poziv! Jutri pride v Trst iz Ljubljane 115 čeških dijakov, ki ostanejo v Trstu eno noč, to je od ponedeljka do torka.

Preskrbljenih je dosedaj okoli 70 postelj, a manjka jih še 45.

Apelujemo torej na rodoljubne slovenske družine da blagovole dati na razpolago morebitne proste postelje in da to prijavijo v kavarni »Balkan«.

Za akad. fer. dr. »Balkan« Podpredsednik. Glazbeno društvo »Trst«. Jutri, v torek bo važna seja odbornikov.

Shod delavcev javnih skladišč. Včeraj predpoludne se je vršil v gledališču Fenice shod delavcev javnih skladišč, ki je bil sklican v namen, da bi se dogovorili delavci vseh strank in organizacij glede skupnega postopanja v svrhu zboljšanja žalostnih razmer, ki vladajo v omenjenih skladiščih.

Shod, katerega se je udeležilo okoli 200 delavcev vseh strank, je otvoril g. Kranjc, ki je povdarjal, da bi moralo prenehati vsako strankarstvo o vprašanjih, ki so življenjskega pomena za delavstvo.

Predsednikom shoda je bil izvoljen g. Jedrejčič, ki je slikal žalostne razmere v javnih skladiščih, obžaloval je, da se posl. Perez ni odzval povabilu, da bi se udeležil shoda, ter povdarjal, da se razmere nikdar ne zboljšajo, ako se delavci sami za to ne zavzamejo.

Socialist g. Štoka je izjavil, da se njegova stranka ni udeležila shoda, ker ni bila oficijelno povabljen. Govori le v svojem imenu in misli, da bi bilo najbolje, ako bi N. D. O. izvolila tri člene, ki naj bi se sestali v Delavskem domu z zastop-

Giuseppe Jesch - Trst
ulica Massimo d'Azeglio 3, Telef. 15-96

TOVARNA APARATOV ZA ACETIL PLIN
Napeljava plina, vode in acetilenskega plina. Prodaja vseh potrebščin za plin in vodo ter beložarno luč.

Zastopnik podjetja za napeljavo plina in vodovodov Karl Franke na Dunaju.

samih prikuhah, ob sami vodi, da se je že samemu sebi smilil. Ob polnih loncih grozil je njegov sestradan trebušček, da se spremeni v mahadravo kožno gubo.

To je trajalo teden dni. Po preteku tega časa pa se je Peček koncem neke večerje domislil, da je ves oni božji blagoslov, ki so ga razni postreščeki nosili dan zadnevno mimo njega, pravzaprav pošteno plačal in celo vnaprej plačal, ves mesec naprej. Tedaj pa se je v Pečkovih možganih rodila imenitna misel: »Kdo pa je moje pečenke; to sem radoveden?«

In istega večera se je slučaj zavedel ubogega trpina mimo gostilniške kuhinje. In kaj je videl gospod Peček? V kuhinji je sedel vojak, postaven dragonec, ki je z očividnim veseljem rezal lep kos pečenke, ki jo je Peček že plačal.

Tedaj je pa zavrela v Pečku kri.

»Nak, to pa ne! Jaz da bi s svojim dragim denarjem redil kar celo armado? Ne, takšen Pafnucij Frumencij pa dolgo še nisem!«

Štiriindvajset ur kasneje je sedel gospod Peček zopet v svoji t.—ški kavarni. Melanholičen ni bil več, a strašno grdo je gledal, da se bratca Piškur in Dihur ves teden nista upala blizu.

A. E. G. UNION

ELEKTR. DRUŽBA.

INSTALACIJSKI BUREAU - TRST

Ulica Lazzaretto vecchio št. 37.

Telegr. naslovi: SPANNUNG-TRIEST.

TELEFON 14-90.

Električne napeljave vsake vrste.

Velika zaloga električnega materijala

Ulica Lazzaretto vecchio 41.

Tržaški grafični zavod
Trst, Piazza della Borsa 13. — Telef. 742
Najnataneje izdelovanje
pečatov iz kautchouha.
ZALOGA klešč za svinec, utiski v suho, numeratorji.
— Lastna mehanična delavnica. —
CENE JAKO ZMERNE. — Dela izvršena tehnično natanjko.

M. Gál, +
TRST, Corso 4 GORICA, Corso Verdi 11
Specijalna tvrdka za
gumijev. predmete
Gumijeve cevi, gum. posteljnine, gum. podvzglavniki itd.
POTREŠČINE ZA POSTREŽBO BOLNIKOM.
RANOCELNIŠKO ORODJE.
IZDELOVANJE ORTOPEDIČNIH APARATOV.
Kilni pasi, opasnice, nogovice in obveze za krtice,
ravnodržaji, ortopedični oplečki itd. itd.
Suspendorji, irigatorji, sikalice, inhalatorji in mrzlični termometri.
Mila, dišave, toaletne potrebščine in ščetke.
PRISTNI ANGLEŠKI PLAŠČI. — RUSKE GALOŠE.
HIGIENIČNI PREDM ETI

V mirodilnici
Mario Ferlin

sv. Mar. Magd. Zgornja št. P. 3

vogal ulice dell' Istria, blizu Sol

debi se VELIKA IZBERA KRAMENJI, BARV, ŠIP

ŽELJEV, PETROLEJA.

Medlini prašek za pitanje svinj, krav, konj, itd. lek

Dr. TANKOCZY-ja v Ljubljani. Prodaja na drobno in debelo

Nova prodajal. obuvala

REMIGIO BONÒ

Trst, ulica Madonnina 1

Velika izbira in specialiteta vsakovrstnega

obuvala za moške, za ženske in za otroke

po jako zmernih cenah. Vsaki kupec

dobi poseben blok s številko. Dotični, ka-

teremu naleti št. 50, dobi v dar

en par čevljev.

Zaloga olja, vina in testenin

L. Fragiaco

Trst, ulica Giov. Bocaccio 14.

Prodaja olja na debelo. Brezplačno dostavljanje

na dom. Pristno oljčno in bombažovo olje v vazah

od 5. do 10 litrov.

Istrsko vino prve vrste in burgundec v ste-

klenicah od 10 do 15 litrov in v sodčkih od 30

litrov naprej.

Napolske testenine vsake oblike od 5 do

10 kilogramov naprej se priporoča konsumentom

ARTURO RACK

Trst - ul. Gaspare Gozzi 3 - Trst

Kovaška in mehanična delavnica

ter stavbinska kovačnica.

Sprejme vsakovrstna dela kakor: držaje,

železna vrata, dela za stavbe i. t. d.

Največja natančnost ter zmerno cene,

— NAČRTI ZASTONJ. —

Velika zaloga koles

RUDOLF RÖTL

TRST, ul. Acquadotto 21. Telefon 1238.

Zaloga koles:

Peugeot, Waf-

fenrad, Stan-

dard od 150

kron naprej.

Pnevmatiki in

potrebščine.

Mehanična delavnica. Hitra postrežba. Cene

zmerne.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pešene kave.

Cement - Portland

„SALONA“

Družbe „SPALATO“

Anonimno deln. društvo cementa Portland

SALONA.

Letni proizvod: 10.000 vagon.

IZKLJUČNI ZASTOPNIK

Leopold Feiner, Trst

.. Pisarna .. Zaloga Cementa

ul. Carradori 16 Riva Grumua 2

Telefon 605. Telefon 23-30

niki socijalno-demokratske stranke glede skupnega postopanja.

Predsednik g. Jedrejčič je odvrnil g. Štoki, da sta bila oficijelno povabljeni samo poslanec Perez in dr. Mandić. Drugi so bili vabljeni le po lepakih.

G. dr. Mandić je povdarjal pred vsem, da je po njegovem mnenju vdeležba premajhna, da bi se moglo napraviti kake obvezne sklepe. Izjavil je, da skliče N. D. O. shod svojih članov v javnih skladiščih, na katerem izvoli zastopnike, da stopijo v dogovor z drugimi strankami. Izjavil je, da je N. D. O. vedno pripravljena sodelovati z drugimi delavskimi strankami in organizacijami takrat, ko se gre za interese, ki so skupni vsemu delavstvu. Glede predloga g. Štoke je izjavil, da je N. D. O. pripravljena stopiti v dogovor s socijalno-demokratsko stranko, a ne v Delavskem domu v ulici Boschetto, ampak na nevtralnih tleh. Dr. Mandić je govoril s takim ognjem, navajal je take argumente, da so mu celo navzoči Italijani burno aplavdirali.

Italijanski socijalist g. Fornazari je očital N. D. O. krumirstvo in omenjal postopanje o priliki štrajka težakov leta 1907.

Italijan g. Giurco se je izjavil odločno proti vsaki akciji, ki bi se vodila z Delavskim domom.

Dr. Mandić je zavrnil očitania socijalista g. Fornazarija glede krumirstva. Iz „Laboratora“ od dne 18. t. m. je navedel citat, da je dokazal Silvio Pagnini o priliki štrajka težakov in o priliki štrajka v Lloydovem arzenalu svoj organizatoričen talent. Pripravljeni smo vedno se boriti za skupne interese, a dani morajo biti pogoji, ki dajejo neko zagotovilo uspeha. Socijalisti sami nimajo večine, mi tudi nimamo večine. Mi sami ne moremo ničesar, socijalisti sami tudi ne. Ako hočejo socijalisti sami diktirati, jim dokažemo, da smo tudi mi tu, a če bodo strajali pri svoji politični negaciji, tedaj o politika, mora dovesti do polo.

Sklenjena je bila lečno resolucija, ki povdarja, da prizna va shod za vodstvo akcije le odbor, v katerem so zastopane vse prizadete organizacije.

Proti resoluciji so glasovali trije socijalisti.

„Učiteljsko društvo za Trst in okolico“ vabi svoje člane, da se udeležijo sprejema čeških dijakov, ki se vračajo z narodno-radikalnega shoda v Ljubljani in pridejo danes, 20. t. m., ob 5. in pol z južno železnico v Trst. — Udeležite se polnoštevno tudi komerza. Odbor.

Slovenski učni jezik na kranjskih gimnazijah. Toliko dijaki, kolikor profesorji na kranjskih gimnazijah so bili mnenja, da začne s tekočim šolskim letom tudi v višjih razredih pouk v slovenskem jeziku. V zadnjem hipu pa je deželni šolski svet prepovedal rabo slovenskih učnih knjig, ker jih ministvo še ni odobrilo. Deželni odbor je vložil proti prepovedi energičen protest.

Bilo bi škoda zgubljati besede o skandaloznem postopanju vlade z nami Slovenci. Najprvo se je vlada izgovarjala, da ni slovenskih učnih knjig, a sedaj, ko smo trudom slovenskih profesorjev, z žrtvami Kranjskega deželnega odbora, vendar le dobili potrebne učne knjige v slovenskem jeziku, jih vlada ne potrdi! Pa naj potem še kdo reče, da se nam ne godi dobro v tej ljubi Avstriji!

V morje so spustili predvčeraj ob 10. uri in pol v Lloydovem arzenalu parnik »Karlsbad« brez vsake posebne slavnosti. Novi parnik, ki je 118. ladja zgrajena v Lloydovem arzenalu, je namenjen za blago. Dolg je 335 čevljev in njegova tonelaža znaša 4550. Vozil bo po Levantu.

Koledar in vreme. — Danes: Erstahij muč. — Jutri: Matej apost. in evang.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 24.° C. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Pri-morsko: samentija oblačno. Zmerni vetrovi. Temperatura mila.

Pogled po svetu.

Ekspedicija vojvode Abruškega na Himalajo. Vojvoda Abruški, član italijanske kraljevske rodbine se je te dni povrnil s svoje ekspedicije na Himalajo, najvišjo goro

na svetu. Popel se je 7500 metrov nad morsk gladino, kamor ni dosedaj stopila še nobena človeška noga. — Ekspedicija je trajala 65 dni. Dne 6. marca t. l. krenil je vojvoda s svojim spremstvom iz Marsilje na parniku „Oceana“, 9. aprila je prišel v Bombaj ter se je potem z železnico odpeljal do Skrinagara, kamor je došel dne 17. aprila. — Dne 24. aprila je ekspedicija z 250 Indijci in množico konj krenila na pot. Najprej so začeli preiskovati dolino Sind, ki je izgledala še popolnoma zimsko. Napredovati je bilo težavno radi na novo padlega snega in radi nevarnosti snežnih plazov. Dne 14. maja se je ekspedicija popela na Askole, kjer se na višavi 3000 metrov nahaja najvišja vas na svetu. Težko je bilo hoditi radi velikih razpok po tleh in so potniki morali dalje plezati. Zelo nevarna je bila pot preko izvirov rek Hinda in Braldoka. Dne 18. maja so se utaborili v Rdokasu, v višini 4000 m. Ta kraj je imel služiti za oporišče delu ekspedicije, ki je ime prodirati naprej. Del ekspedicije je dosegel višino 5200 m, kjer je bila temperatura 10 stopinj pod ničlo.

Vojvoda Abruški se je popel na dva druga vrha, ki sta visoka nad 6200 metrov in potem na vrh Peak, visok 7500 metrov. S tem je vojvoda dosegel svetovni rekord. Na to se je ekspedicija začela vračati. Zanimivo je, da je imel vojvoda seboj alpske vodnike, ki so vrlo dobro služili. — Ekspedicija je prinesla seboj veliko botaniško sbirko in drugih predmetov. — Vojvoda predloži poročilo o svoji ekspediciji italijanski geografski družbi.

Jubilej češke himne „Kde domov muj“. Letos bo 75 let, odkar se je prvič pelo današnja češka himna „Kde domov muj“ od Frana Škroupa. Prvikrat je pel to pesem, ki je tudi pri nas popularna, basist Karol Strakaty dne 21. decembra 1834. Dve hčeri skladatelja živite še danes, ali v slabem gmotnem stanju, zato češki listi pozivljajo češka gledališča, naj omenjenega spominskega dve store kaj za njiju.

Grški generalisimus — Slovan. Povodom imenovanja generala Konstantina Smolenskega vrhnim poveljnikom grške vojske, so poljski listi priobčili njegovo genealogijo, iz katere se vidi, da je on poljskega pokoljenja. General Smolenski je star sedaj 67 let, rodil se je v Atenah kakor sin generala v grški vojski Leonida Smolenskega. Rodbina Smolenskih se je po Kos-czyuskovem ustanku izselila iz Poljske in se nastanila v Atenah, kjer si je pridobila ugleda, njeni člani pa važne državne službe. Sedanji generalisimus Smolenski je postal leta 1895 polkovnik, in je leta 1897 v grško-turški vojni poveljeval tretji brigadi. V tej vojni je bil on edini general, ki je spretnimi operacijami obdržal svoje pozicije in se posebno odlikoval z junaško obrambo sedla Raveni in utrjene pozicije pod Velestinom. Za te zasluge pridobil si je na dvoru in pri vojski velik ugled. Pozneje je bil Smolenski umirovljen. Zadnji upor častnikov ga je zopet spravil na površje. To je poleg Enver-bega drugi Poljak ki igra v osodepolnih balkanskih dogodkih najnovejšega časa važno ulogo.

Veliki obrtnijski zavod

Cosovel Giovanni

TRST
ulica Chiozza št. 32
Telefon 1990

Izvršuje vsakovrstna dela v železu in kovini po cenah, da se ni bati konkurence.

Objava.

Vsled stalne preselitve na jug se prodaja lepa enonadstropna

Vila

v prijaznem zdraviliškem kraju spodnje Štajerske 2 minute od kolodvora, pod zelo ugodnimi pogoji. V vili se nahaja 12 večidel opremljenih sob, 2 kuhinji, velika klet (pripravna za vinsko trgovino) dalje lep lepotični, senčni, sadni in zelenjadni vrt, izvirna voda na dveh krajih. — Vsako nastanitev pojasnilo pri lastniku Alojziji Kranjcu, Vila Carola, Laški trg. Spodnje Štajersko.

Zaloga cementa

Tovarne Portland - Cementa društvo z om. jam. v Spljetu

in cementnih plošč

SILVIO MALOSSO

Trst, ulica dei Gelsi št. 3. Telefon 18-89.

Skladišče šivalnih strojev

G. Trani

TRST, ulica Barriera vecchia št. 19.

Cene dogovorne. Plaćilo na obroke.

Sprejme se popravljajna šivalnih strojev vsakega zietama. Prodaja igel, olja in aparatov. Kupuje in prodaja že rabljene šivalne stroje.

Naznanja se slavnemu občinstvu, da se je preselila dobroznana prodajalnica košonj. blaga

GODNIG

iz ulice Nuova v ulico S. Giovanni št. 8.

Omenjena prodajalnica je bogato založena s kavo, rižem, testeniami, sladkorjem in suhim sadjem. V nadi, da me slavno občinstvo poseti z obilnim obiskom, se najtopleje zahvaljujem ter beležim udani

ANTON GODNIG vulgo KOMENC.

KROJAČNICA

Andrej Lazzar

Trst, Piazza C. Goldoni 10, I. n.

je preskrbljena s pristnim angleškim blagom zadnje mode v veliki izbiri in izdeluje vsakovrstne oblike po najugodnejšem kroju.

JAKO ZMERNE CENE.

— Ugodni pogoji plačevanja. —

Zaloga ovsa

klaje, detelje in korobačev po zmernih cenah
Trst, ulica Belvedere št. 19 in
ulica del Bosco št. 14.

V odlik. prodajal. obuvala

„Calzoleria Triestina“

Trst, ulica Giosuè Carducci 21

(prej Torrente), dobi se poleg raznih finih čevljev za gospode in gospe sledeče obuvale po najzmernejših cenah in sicer:

Moški čevlji iz usnja Boxcalf (za povezati) Kron	9.60
Boxcalf (z elastiko)	9.60
Boxcalf Derby	10.—
Boxcalf zap. Triumph	10.—

Ravno taki čevlji za dečke 1 krono manj. Vsaki par je iz najfinejšega usnja. DELO SOLIDNO.

Zaloga tu- in inozem. vin, špirita, likerjev in razprodaja na debelo in drobno

Jakob Perhanc, Trst

Via delle Acque 6, nasproti Caffè Centrale

Velik izbor francoskega šampanjca, penetnih desertnih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux Burgunder, renskih vin, Mosella in Ohianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec slivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz do-tičnih krajev. Vsaka naročba se takoj izvrši. Raz-poklija se po povzetju. — Ceniki na zahtevo in franko. — Razprodaja od pol litra naprej.

Novo odpretje!

Jutri se odpre nova prodajalnica blaga

v Trstu, ul. Nuova 36

kjer se bo prodajalo blago kakor n. pr.: fuštanj, satin, prti, nogovice, kakor tudi čevlji

pod tovarniškimi cenami.

Rodolphe Maas, Trst, ul. Farneto 38

Olje za stroje, cilindre, dinamo, motore itd. itd.

posebno za žage na paro in mline.

Bombaž za čiščenje strojev.

TELEFON 11-45.

ANTON SKERL

mehanič, zaprišeženi izvedenec

TRST, Carlo Goldonijev trg št. 11

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Pas“

Napeljava in zaloga električnih svetilk, laži in prodaja gramofonov, zonofov, in fonografov. Zaloga priprav za tošt pri-Latna delavnica za popravljajna št. strojev, koles, motokoles

Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah.

TELEFON št. 1734.

SLOVENC! SLOVANI

v Trstu! Dožnost ja Vaša, da

se poslužujete edino le v:

slovanski brivnici

v ulici Saverio Mercadente št. 1

(blizu Slovenske knjižarne)

V. GIURIN :: BRIVEC.

ooo Svoji k svojim! ooo

Kdor hoče biti dobro

postrežen, naj pride v GOSTILNO

Antona Ivančič-a, Trst

ulica della Stazione št. 13

kjer dobi po zmernih cenah razne gorke in mrzle jedi kakor tudi izborna vina in vedno sveže

Dreherjevo pivo.

-I- Giulio Reddersen -I-

TRST, ulica Giosuè Carducci št. 23

TELEFON št. 813

Kirurško orodje, ortopedični aparati, Moderni, umetne roke in noge, berglje, kili pasi, elastični pas in nogovice, elektroterapevitične priprave, aparati za inhalacijo.

SKLADIŠČE potrebščin za kirurško zdravljenje. Potrebščine iz gum' in neprodilnega blaga.

Umetni zobje

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Züscher

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

ivljenja ali po smrti zavarovanca, doto otrokom.